

Stanko Trap je znan kot borec za ohranitev slovenskega jezika na Koroškem, zlasti v Ziljski dolini.

Nagrada za ziljskega čedermaca

Gašper Blažič, foto: wikipedia.org

V četrtek, 23. januarja, so v Celovcu že petintridesetič podelili Tischlerjevo nagrado. Letos jo je prejel koroški duhovnik Stanko Trap za dolgoletna prizadevanja za ohranitev slovenščine na skrajni jezikovni meji v Ziljski dolini.

Tischlerjeva nagrada je dobila ime po ustanovitelju Narodnega sveta koroških Slovencev (NSKS) in prvem ravnatelju Slovenske gimnazije na Koroškem Jošku Tischlerju. Zato ne preseneča, da nagrado skupaj podeljujeta tako NSKS kot Krščanska kulturna zveza (KKZ), v njunem imenu pa predsednika obeh organizacij Valentin (Zdravko) Inzko in Janko Krištof. Lani je nagrado prejel tržaški pisatelj Boris Pahor, letos pa je znova pripadla domačinu iz Koroške. Podelitev je potekala v Tischlerjevi dvorani Slomškovega doma v Celovcu.

Tri desetletja med Ziljani Stanko Trap se je rodil leta 1939 v Dvoru pri Šmihelu v Podjuni na Koroškem, prav na pragu druge svetovne vojne. Kot je zapisal Bojan Wakounig na spletni strani novice.at, je bil Stankov oče edini čevljar v občini in zato mu ne bi bilo treba oditi na bojišče. »Toda na cvetno nedeljo leta 1941 je bral pasijon v slovenščini ter bil zaradi tega aretiran skupaj z župnikom Jožefom Picejem. Po sili je postal vojak, iz vojne se nikdar ni vrnil. Pet otrok je tako ostalo samih z

materjo. Po osmih letih ljudske šole je domači župnik nagovoril mater, kaj če bi Stanko, ki ga je duhovništvo mikalo že v otroških letih, šel študirat. In mu je uredil šolanje na Plešivcu, tedanji kovnici duhovniškega naraščaja krške škofije. Ko je bil leta 1967 posvečen, je bilo novomašnikov kar 20,« je zapisano v predstavitvi letošnjega Tischlerjevega nagrajenca. Prvih pet let duhovniškega poslanstva je preživel kot kaplan v Šentjakobu v Rožu, leta 1972 pa odšel za župnika na Kostanje na jezikovni meji. Tedaj je tam prebivalo še nekaj Slovencev, zato so bile tam tudi slovenske maše. Kot

je zapisano na portalu novice.si, je Trap po svojih močeh pomagal domačemu slovenskemu društvu in mu prodal Drabosnjakov skedenj v Gornji vasi, še preden so nemški krogi izvedeli za ponudbo – kasneje so na tistem kraju uprizorjali Drabosnjakov pasijon, danes je tam nastanjen etnološki muzej. Leta 1977 pa je odšel na zahod Koroške, v Ziljsko dolino, kjer je v Ziljski Bistrici nasledil župnika Antona Kuchlinga. V dekaniji Šmohor je edini slovenski župnik, vendar je njegovo dušno pastirstvo usmerjeno na celotno Ziljsko dolino: v Ziljski Bistrici je župnik, v župnijah

Gorje, Brdo in Melviče pa provizor (upravitelj).

Borec za slovenski jezik Že več kot 35 let Stanko Trap deluje v Ziljski dolini. Ne samo kot dušni pastir, ampak tudi kot borec za obstoj slovenstva. Zase pravi, da je predvsem v obrobni krajih pomembno, da si dosleden, »potem pa se navadijo in te spoštujejo«. Po njegovo je treba ljudi pač imeti rad, drugače res ne gre, a rad je treba imeti tudi materinščino, pravi. Zanj je slovenski jezik »res velika dragocnost, ki jo je treba ohraniti«. Ni pa bilo vedno lahko, boji so bili

kar precejšnji, še posebej v župniji Gorje, kjer pa je vendarle prišlo do čudeža, da je bil v župnijski pastoralni svet neposredno izvoljen tudi Slovenec. Sicer pa je Stanko Trap velik podpornik ne le duhovnega, ampak tudi kulturnega življenja. In to tudi zunaj cerkvenih zidov. Za ohranjanje slovenske besede na Zilji so mu najbolj pri srcu domače slovenske šege in navade, še zlasti pa pesmi, pa čeprav sam zase pravi, da ni ravno pevec. Pri tem posebej podpira skupino starejših žensk na Brdu pri Šmohorju, ki skupno prepevajo slovenske pesmi. »Dokler bomo peli, bomo obstali,« navaja Trap besede svojega rojaka Gregorija Rožmana, ki je bil rojen v župniji Šmihel blizu Pliberka. Po potrebi pomaga tudi pevskeemu zboru Oisternig in Zahomskim tamburašem. V veliko pomoč so mu tudi drugi slovenski duhovniki, kot sta denimo brata Stanko in Peter Olip, ki delujeta v Bekštajnu in Šentlenartu. Prav Stanko Olip je bil na podelitvi Tischlerjeve nagrade eden od slavnostnih govornikov.

Trapova knjiga Kot je na podelitvi o svojem duhovniškem sobratu in soimenjaku Stanku Trapu dejal Olip, letošnji Tischlerjev nagrajenec »ljudi posluša, z njimi potrpi, jih bodri, jim stoji ob strani, je odprt in trden«. »Ob neštetih priložnostih in v mnogo pogovorih je Stanko primerjal čudovito, krasno Ziljsko dolino z veliko družino, v kateri je več otrok. Vsak ima svoj značaj, svojo posebnost, svoj talent, svojo pot,

svojo nezamenljivost in vendar se v dobrih družinah vsi dobro razumejo. Prav tako je treba sprejemati slovenski jezik kot dragocen del in zaklad te prelepe, raznolike Ziljske doline, družine, v kateri se najšibkejši član ne zatira, temveč bodri in z ljubeznijo podpira,« je dejal Stanko Olip. Kot je še dejal, Stanko Trap ni napisal debele knjige, ni izdal pesniške zbirke, ni postavil na oder znamenite igre, ni akademski slikar, ni kričal revolucionarnih parol po ulicah, »vendar kajpada piše knjigo, katere poglavja so zaznamovana z raznolikim, bogatim, širokogrudnim, veliko-dušnim, ljubeznivim ter odločnim življenjem kot narodnjak in kulturnik, prirčen in srčen povezovalac med obema narodoma v deželi«. Domačinka iz Ziljske Bistrice Pepca Druml je spomnila predvsem na Trapovo povezovalno vlogo. Po njeno je Stanko človek, »ki se

oklepa starega reda, stvarstvo vidi kot celoto in ni ga strah živeti svoje videnje«. »Moderen je s svojim pogumom za resničnost, v kateri je smisel človek sam. Izvirna in mojstrska je njegova pot do tega smisla, izhaja iz njegove osebnosti, verske in kolektivne narodne identitete in vodi dalje v svet, na potovanje, kjer se sence s svetlobo zlivajo v eno energijo,« je še dejala. Predlagatelji nagrade pa poudarjajo, da je Stanko Trap počasi, vztrajno, z ljubeznijo in s potrpljenjem Ziljane prepričeval, kakšen zaklad je njihovo slovensko ziljsko narečje in naj ga ne preganjajo in zatirajo, temveč z ljubeznijo sprejemajo in gojijo.

Od Zilje do Podjune Ob podelitvi Tischlerjeve nagrade so podelili tudi nagrade za govorništvo natečaj. Zmagovalka letošnjega natečaja je postala Ana Lena

Letošnji Tischlerjev nagrajenec je duhovnik Stanko Trap, ki že več kot trideset let deluje v Ziljski dolini kot župnik, narodni in kulturni buditelj.

Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je podelil nagrado dr. Avguštinu Malleju.

Stanko Trap izhaja iz Podjune, natančneje iz Šmihela pri Pliberku. Od tam je bil doma tudi škof Gregorij Rožman.